

Møteprotokoll

Utvalg: Eldrerådet
Møtested: Havmannen 2. etg., Rådhuset
Dato: 28.11.2019
Tidspunkt: 12:00 – 14.30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Dag Østerdal	Leder	UTDFORB
Mary-Ann Dahl	Nestleder	VENSTRE
Einar Eide	Medlem	AP
David Øverli	Medlem	LOP
Anne Lindbak Hågensen	Medlem	NKP
Erika Sagli	Medlem	NKP
Elsa Petra Eriksen	Medlem	FAGFORB

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Ann Jorid Virik	Kommunaldirektør Helse- og omsorg
Marit Sviggum	Fagsjef institusjon
Wenche A. Berge	Serviceavdelingen/ bostøtte

Møteformalia

Merknad til innkalling: Godkjent

Merknader til sakliste: Godkjent

Protokollgodkjenner: Erika Sagli og Dag Østerdal

Spørsmål til administrasjon/ordfører: Ingen skriftlige spørsmål

Orienteringer/informasjon:

Fagsjef institusjon Marit Sviggum om brukerutvalg i sykehjem:

- På bakgrunn av diskusjonen i eldrerådet ber eldrerådet om at det utarbeides nye retningslinjer for brukerutvalget. Disse bør være enkle og gjennomførbare, og legges fram for rådet for behandling i et senere møte.

Wenche A. Berge om bostøtteordningen

- Bostøtte
-

PS 12/19 Budsjett 2020 - økonomiplan 2020-2023

Rådmannens innstilling

1. Forslag til budsjett for 2020 vedtas som formannskapetets innstilling til kommunestyret i henhold til punktene 1 – 24 i rådmannens forslag.
2. Forslag til økonomiplan 2020 -2023 vedtas som formannskapetets innstilling til kommunestyret.
3. Planen legges ut til alminnelig ettersyn i perioden 19.11.19 – 17.12.19.

Innstilling fra formannskapet til kommunestyret - 19.11.2019 - sak 89/19

Vedtak:

Rådmannens innstilling vedtas med følgende endringer og tillegg:

Engangsbevilgning:

HOLF	1,0
Frivilligsentralen	0,25
Innkjøp av sensorteknologi trygghetsalarm	2.0
Tidlig innsats lese, skrive regne	2.0
<u>SUM</u>	<u>5.25</u>
Inndekning: Disposisjonsfondet	5.25

VERBALFORSLAG:

3-partssamarbeidet

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak om at Rana kommune skal være modellkommune.

Tilflyttingsteam

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak til politisk behandling om etablering av et eget tilflyttingsteam i Rana kommune, etter modell fra Narvik kommune.

Kommunens innkjøpsreglement.

Rana kommune skal være en seriøs innkjøper. Innkjøpsmakta skal brukes til å bekjempe sosial dumping, fremme det seriøse og organiserte arbeidslivet, til å stille miljøkrav og til å stimulere frem flere lære plasser.

Rådmannen bes om å utrede en forsterking av kommunens innkjøpsreglement med fokus på å stille strengere miljøkrav i alle nyanskaffelser i kommunen. Det vises i denne forbindelse til innkjøpsreglementene i Oslo og Trondheim kommune.

Miljøkjøpesenter

Rådmannen bes utrede og legge fram en sak for politisk behandling om etablering av et miljøkjøpesenter som kan inneholde gjenbruksbutikker, BUA (gratis utlån av sportsutstyr),

skomakere, sykkelreparatører, tekstilreparatører med flere. Saken må sees i sammenheng med Rana kommunes inkluderingspolitikk.

Klimabudsjett

Rådmannen bes om å utrede forslag til klimabudsjett med tilhørende handlingsplan hvor FNs bærekraftmål legges til grunn, med samme målsetting som Norge har satt seg nasjonalt. Klimabudsjettet skal inneholde oversikt over tiltakene som må til for å nå kommunens klimamål, plassere ansvaret for gjennomføring og følges opp som en del av den ordinære budsjett og virksomhetsstyringen. Forslaget framlegges for politisk behandling i juni 2020 og sendes på høring, slik at endelig behandling av klimabudsjett med handlingsplan kan behandles av kommunestyret knyttet til budsjettbehandlingen i desember 2020. Det vises i denne forbindelse til arbeidet med dette i Fredrikstad og Oslo.

Piggdekkbegyr

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak til politisk behandling om innføring av piggdekkgebyr og panteordning for gamle piggdekk i bytte med piggfridekk i Rana kommune. Saken legges fram for politisk behandling i juni 2020. Ordningen innføres fra vinteren 2020/2021. Det vises til tilsvarende ordninger i Oslo og Trondheim kommuner. Inntektene for ordningen skal gå til videre utbygging av gang- og sykkelstier i Rana.

Klimatiltak diffuse utslipp og svevestøv

Rådmannen bes om å legge fram et forslag til handlingsplan for Rana kommune med industrien i Rana og med Statens veivesen om tiltak for å redusere diffuse utslipp og svevestøv i Rana. Saken må løses gjennom felles møter og høringer.

Anskaffelse av kommunale kjøretøyer- miljøkrav

Når Rana kommune anskaffer nye kjøretøy skal disse være utslippsfrie så langt det er mulig. Rådmannen bes om at saken utredes og legges fram for politisk behandling.

Utslippsfrie anleggsplasser

Rådmannen bes om å utrede og utarbeide forslag til opptrappingsplan for utslippsfrie anleggsplasser med mål om å kutte utslipp.

Fjernvarmetilknytning

Rådmannen bes om å utrede og legges fram forslag til hvordan man kan tilknyttes flere bygg til fjernvarme der dette er mulig. Det er allerede vedtatt tilknytningsplikt for nybygg over 500 kvm innenfor konsesjonsområdet. Rådmannen bes om kommunens regelverk og nasjonalt regelverk gjennomgås med tanke på økt tilknytning til fjernvarmenettet.

Plan for økt sykkelbruk i Rana

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak til politisk behandling om at Rana kommune skal bli en del av det nasjonale sykkelbynettverket. Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til tiltak for å oppnå målet om at sykkeltrafikken skal utgjøre minst 8 % av trafikken i Ranas bynære områder. Det vises i denne sammenhengen til eksisterende plan for sammenhengende sykkelveinett i Rana.

Kjøttfri mandag i kommunale kantiner og institusjoner

Rådmannen bes om å utrede og framlegge sak til politisk behandling om etablering av kjøttfri mandag i alle kommunale kantiner og institusjoner, samt sikre vegetariske alternativer alle dager.

Ranfjorden og nasjonalt laksevassdrag

Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til tiltaksplan for hvordan gift- og miljøskadelige stoffer i Ranfjorden kan komme inn under administrativ norm innen 2023.

Kollektivtilbudet

Rådmannen bes utrede og legge fram forslag til hvordan Rana kommune i samarbeid med Nordland fylkeskommune kan arbeide for konkurransedyktige billettpriser på kollektivtransport og gode rabattordninger for barn og ungdom.

Rana som EL-bussby

Rådmannen bes om å utrede hvordan Rana kommune i samarbeid med fylkeskommunen kan oppnå at Rana kommune blir EL-buss by.

Etablering av KF Bygg

Rådmannen bes om å utrede og framlegge en sak for politisk behandling om opprettelse av KF Bygg i Rana kommune. Foretaket skal bestå av dagens byggdrift og reinhold. Kommunestyret skal være generalforsamling og må godkjenne salg av bygg. Ansattes lønns- pensjons- og arbeidsvilkår skal ligge fast og ikke forringes. Organiseringen skal evalueres etter 3 år.

Amnesti for gamle eiendommer og reguleringsplaner

Rådmannen bes om å utrede og legge fram for politisk behandling en sak om amnesti for gamle eiendommer med reguleringsplaner og /eller byggeår fra før 1985.

Parkeringsordning i Mo i Rana sentrum

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak for politisk behandling om innføring av gratis parkering i Mo i Rana sentrum under forutsetning av at næringslivet tar ansvar for kontroll, brøyting, strøing og kosting og øvrig vedlikehold.

Lekeplass i sentrum

Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til politisk behandling om etablering av ny stor lekeplass i sentrum. Saken sees i sammenheng med sentrumsutviklingen og samarbeidet med de private aktørene i Mo i Rana sentrum.

Skjenketider

Rådmannen bes om å framlegge en sak for politisk behandling om utvidelse av skjenketidene slik at de harmoniserer med de øvrige byene i Nord-Norge.

Mobil og nettdækning

Rådmannen bes om å utrede og legge fram et forslag til hvordan kommunen i samarbeid med fylkeskommunen kan etablere samarbeids- og finansieringsordninger som sikrer mobil- og nettdækning i hele kommunen. Det vises i denne sammenheng til Trøndelagsmodellen.

Nytt sykehjem

Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til tomt og finansiering av et nytt sykehjem. Utredningen skal vektlegge miljøkrav, større satsing på velferdsteknologi og digitalisering. Bygging av nytt sykehjem må framskyndes og startes i løpet av inneværende valgperiode.

Heltidskultur

Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til politisk behandling om etablering av et heltidskulturprosjekt i helse- og omsorgssektoren.

Prosjektet skal inneholde:

1. Minimum 90 % av stillingene som skal lyses ut skal ha 100 % stilling.

2. Det skal ikke være lov å lyse ut stillinger under 50 % med unntakt av rekrutteringsstillinger for sykepleiestudenter.
3. Deltidsstillinger skal lyses ut internt og benyttes til å øke stillingsbrøker.
4. Kommunestyret skal få kvartalsvis rapport om framgang i andel heltidsstillinger i sektoren.
5. Kommunestyret skal få en sak med status og oppfølging av prosjektet med heltid i sektoren årlig.

Samarbeid med frivillig sektor

Rådmannen bes om å utrede og legge fram sak til politisk behandling om igangsetting av et prøveprosjekt hvor det skal legges til rette for å samskape med og involvere frivillige lag og organisasjoner og ideelle aktører i eldreomsorgen etter inspirasjon fra barnehagedriften i kommunen.

Følgende prinsipper skal legges til grunn for dette:

1. Det legges vekt på samskaping og innovasjon i prøveprosjektet
2. Ansattes lønns, pensjons- og arbeidsvilkår ligger fast og skal ikke forringes
3. Kommunen skal ha fullt innsyn i og kontroll over dimensjoneringen.

Trygghetsalarm

Rådmannen bes om å utrede og legge fram sak til politisk behandling om innføring av trygghetsalarm til alle som trenger det i Rana kommune. Det vises i denne sammenheng til hvordan dette er innført i blant annet Bodø kommune.

Eldres aktivitetsdag

Rådmannen bes å legge fram en sak om etablering av eldres aktivitetsdag. Hensikten er å stimulere til mer aktivitet for den eldre aldersgruppen, ved at relevante lag og foreninger kan samles og få vist fram bredden og tilbudet i Rana. Eldres aktivitetsdag kan løses i samarbeid mellom det frivillige, kommunen, næringsliv og andre aktører som teater, museum mm.

Aktivitetdagen kan f.eks. være en messedag der eldre kan møte ulike kor, få kjennskap til kurstilbud, frivillige foreninger som trenger flere frivillige, treningstilbud, seniordans, bok- og skriveklubber, bridge, turforeninger, interesseforeninger, workshops for nye aktiviteter, foredrag på biblioteket med valgfrie emner fra kosthold til tanker og utfordringer, kinoforestillinger eventuelt gjensyn med ungdomstidas "blockbusters", "Lygarkveld" på teateret mm.

Stabil primærhelsetjeneste

Rådmannen bes om å utrede og legge fram for politisk behandling en plan for å sikre bedre rekruttering til fastlegeordningen. Alternative driftsformer må være en del av utredningen.

HOLF (Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier)

HOLF prosjektet videreføres som en engangsbevilgning i 2020. Rådmannen bes om å utrede hvordan tiltaket kan innarbeides i den ordinære driften i NAV fra 2021.

Pårørendekontakt i rus- og psykiatritjenesten:

Rådmannen bes om å utrede og legge fram sak til politisk behandling om innføring av pårørendekontakt vi rus- og psykiatritjenesten.

Fra leie til eie

Rådmannen bes om å framlegge en rullering av boligosial handlingsplan med alternative ordninger for fra leie til eie. Det må også vurderes tettere samarbeid med Husbanken for å utvikle nye modeller for finansiering av dette tilbudet.

Nye boformer for eldre

Rådmannen bes om å utrede og legges fram sak til politisk behandling om ulike modeller for boformer for eldre.

Aktivitetstilbud for personer med funksjonsnedsettelse

Rådmannen bes utrede og legge fram sak for politisk behandling om aktivitetstilbud for personer med funksjonsnedsettelse i samarbeid med frivilligheten og privat sektor.

Boliger for personer med funksjonsnedsettelse

Rådmannen bes utrede og legge fram en sak til politisk behandling om økt utbygging av boliger for personer med funksjonsnedsettelse. Det må framlegges alternative modeller for finansiering av slike boliger. Fra leie til eie og modeller for samarbeid med private aktører gjennom ordningen med kommunal tilvisningsplikt.

Innvandrerråd

Rådmannen bes legges fram en sak til politisk behandling om etablering av invandrerråd.

Kvalitetsfokus i skolen

Rådmannen bes om å utrede og legge fram sak til politisk behandling om tiltak for tidlig innsats og kvalitetsfokus i grunnskolen. Ingen skal gå ut av grunnskolen i Rana uten å kunne lese, skrive og regne.

Skolemat

Rådmannen bes om å legge fram en sak om status og framdrift i skolematprosjektet. Skolematen i ungdomsskolen videreføres.

Barnehageopptak

Rådmannen bes om å legge fram en sak om status og framdrift i barnehageprosjektet. Rådmannen bes legge fram en sak som viser de økonomiske konsekvensene av løpende barnehageopptak.

Barnevern:

Rådmannen bes legge fram en sak om styrking av barnevernet. Rana skal være på nivå med KGR 13. Det skal framlegges halvårlig rapport om utvikling av tjenesten. Forebygging skal prioriteres og det skal ikke være fristbrudd.

Utbedring og opprustning av Storforshei ungdomsskole og Skonseng barneskole

Rådmannen bes om å utrede og framlegge sak om opprustning og utbedring av Skonseng og Storforshei skoler.

Planen legges ut til alminnelig ettersyn i perioden 19.11.19 – 17.12.19.

Behandling:

Elin Eide (AP) la frem fellesforslag for AP, SV, H og MDG:

ÅRSBUDSJETT 2020 – ØKONOMIPLAN 2020-2023:

Rådmannens innstilling vedtas med følgende endringer og tillegg:

Engangsbevilgning:

HOLF		1,0
–	0,25	
Innkjøp av sensorteknologi trygghetsalarm		2.0
Tidlig innsats lese, skrive regne		2.0
SUM		5.25
Inndekning: Disposisjonsfondet		5.25

VERBALFORSLAG:

3-partssamarbeidet

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak om at Rana kommune skal være modellkommune.

Tilflyttingsteam

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak til politisk behandling om etablering av et eget tilflyttingsteam i Rana kommune, etter modell fra Narvik kommune.

Kommunens innkjøpsreglement.

Rana kommune skal være en seriøs innkjøper. Innkjøpsmakta skal brukes til å bekjempe sosial dumping, fremme det seriøse og organiserte arbeidslivet, til å stille miljøkrav og til å stimulere frem flere læreplasser.

Rådmannen bes om å utrede en forsterking av kommunens innkjøpsreglement med fokus på å stille strengere miljøkrav i alle nyanskaffelser i kommunen. Det vises i denne forbindelse til innkjøpsreglementene i Oslo og Trondheim kommune.

Miljøkjøpesenter

Rådmannen bes utrede og legge fram en sak for politisk behandling om etablering av et miljøkjøpesenter som kan inneholde gjenbruksbutikker, BUA (gratis utlån av sportsutstyr), skomakere, sykkelreparatører, tekstilreparatører med flere. Saken må sees i sammenheng med Rana kommunes inkluderingspolitikk.

Klimabudsjett

Rådmannen bes om å utrede forslag til klimabudsjett med tilhørende handlingsplan hvor FNs bærekraftsmål legges til grunn, med samme målsetting som Norge har satt seg nasjonalt. Klimabudsjettet skal inneholde oversikt over tiltakene som må til for å nå kommunens klimamål, plassere ansvaret for gjennomføring og følges opp som en del av den ordinære budsjett og virksomhetsstyringen. Forslaget framlegges for politisk behandling i juni 2020 og sendes på høring, slik at endelig behandling av klimabudsjett med handlingsplan kan behandles av kommunestyret knyttet til budsjettbehandlingen i desember 2020. Det vises i denne forbindelse til arbeidet med dette i Fredrikstad og Oslo.

Piggdekkbegyr

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak til politisk behandling om innføring av piggdekkgebyr og panteordning for gamle piggdekk i bytte med piggfridekk i Rana kommune. Saken legges fram for politisk behandling i juni 2020. Ordningen innføres fra vinteren

2020/2021. Det vises til tilsvarende ordninger i Oslo og Trondheim kommuner. Inntektene for ordningen skal gå til videre utbygging av gang- og sykkelstier i Rana.

Klimatiltak diffuse utslipp og svevestøv

Rådmannen bes om å legge fram et forslag til handlingsplan for Rana kommune med industrien i Rana og med Statens veivesen om tiltak for å redusere diffuse utslipp og svevestøv i Rana. Saken må løses gjennom felles møter og høringer.

Anskaffelse av kommunale kjøretøyer- miljøkrav

Når Rana kommune anskaffer nye kjøretøy skal disse være utslippsfrie så langt det er mulig. Rådmannen bes om at saken utredes og legges fram for politisk behandling.

Utslippsfrie anleggsplasser

Rådmannen bes om å utrede og utarbeide forslag til opptrappingsplan for utslippsfrie anleggsplasser med mål om å kutte utslipp.

Fjernvarmetilknytning

Rådmannen bes om å utrede og legges fram forslag til hvordan man kan tilknyttes flere bygg til fjernvarme der dette er mulig. Det er allerede vedtatt tilknytningsplikt for nybygg over 500 kvm innenfor konsesjonsområdet. Rådmannen bes om kommunens regelverk og nasjonalt regelverk gjennomgå med tanke på økt tilknytning til fjernvarmenettet.

Plan for økt sykkelbruk i Rana

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak til politisk behandling om at Rana kommune skal bli en del av det nasjonale sykkelbynettverket. Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til tiltak for å oppnå målet om at sykkeltrafikken skal utgjøre minst 8 % av trafikken i Ranas bynære områder. Det vises i denne sammenhengen til eksisterende plan for sammenhengende sykkelveinett i Rana.

Kjøttfri mandag i kommunale kantiner og institusjoner

Rådmannen bes om å utrede og framlegge sak til politisk behandling om etablering av kjøttfri mandag i alle kommunale kantiner og institusjoner, samt sikre vegetariske alternativer alle dager.

Ranfjorden og nasjonalt laksevassdrag

Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til tiltaksplan for hvordan gift- og miljøskadelige stoffer i Ranfjorden kan komme inn under administrativ norm innen 2023.

Kollektivtilbudet

Rådmannen bes utrede og legge fram forslag til hvordan Rana kommune i samarbeid med Nordland fylkeskommune kan arbeide for konkurransedyktige billettpriser på kollektivtransport og gode rabattordninger for barn og ungdom.

Rana som EL-bussby

Rådmannen bes om å utrede hvordan Rana kommune i samarbeid med fylkeskommunen kan oppnå at Rana kommune blir EL-buss by.

Etablering av KF Bygg

Rådmannen bes om å utrede og framlegge en sak for politisk behandling om opprettelse av KF Bygg i Rana kommune. Foretaket skal bestå av dagens byggdrift og reinhold.

Kommunestyret skal være generalforsamling og må godkjenne salg av bygg. Ansattes lønns- pensjons- og arbeidsvilkår skal ligge fast og ikke forringes. Organiseringen skal evalueres etter 3 år.

Amnesti for gamle eiendommer og reguleringsplaner

Rådmannen bes om å utrede og legge fram for politisk behandling en sak om amnesti for gamle eiendommer med reguleringsplaner og /eller byggeår fra før 1985.

Parkeringsordning i Mo i Rana sentrum

Rådmannen bes om å utrede og legge fram en sak for politisk behandling om innføring av gratis parkering i Mo i Rana sentrum under forutsetning av at næringslivet tar ansvar for kontroll, brøyting, strøing og kosting og øvrig vedlikehold.

Lekeplass i sentrum

Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til politisk behandling om etablering av ny stor lekeplass i sentrum. Saken sees i sammenheng med sentrumsutviklingen og samarbeidet med de private aktørene i Mo i Rana sentrum.

Skjenketider

Rådmannen bes om å framlegge en sak for politisk behandling om utvidelse av skjenketidene slik at de harmoniserer med de øvrige byene i Nord-Norge.

Mobil og nettdekning

Rådmannen bes om å utrede og legge fram et forslag til hvordan kommunen i samarbeid med fylkeskommunen kan etablere samarbeids- og finansieringsordninger som sikrer mobil- og nettdekning i hele kommunen. Det vises i denne sammenheng til Trøndelagsmodellen.

Nytt sykehjem

Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til tomt og finansiering av et nytt sykehjem. Utredningen skal vektlegge miljøkrav, større satsing på velferdsteknologi og digitalisering. Bygging av nytt sykehjem må framskyndes og startes i løpet av inneværende valgperiode.

Heltidskultur

Rådmannen bes om å utrede og legge fram forslag til politisk behandling om etablering av et heltidskulturprosjekt i helse- og omsorgssektoren.

Prosjektet skal inneholde:

- 1) Minimum 90 % av stillingene som skal lyses ut skal ha 100 % stilling.
- 2) Det skal ikke være lov å lyse ut stillinger under 50 % med unntakt av rekrutteringsstillinger for sykepleiestudenter.
- 3) Deltidsstillinger skal lyses ut internt og benyttes til å øke stillingsbrøker.
- 4) Kommunestyret skal få kvartalsvis rapport om framgang i andel heltidsstillinger i sektoren.
- 5) Kommunestyret skal få en sak med status og oppfølging av prosjektet med heltid i sektoren årlig.

Samarbeid med frivillig sektor

Rådmannen bes om å utrede og legge fram sak til politisk behandling om igangsetting av et prøveprosjekt hvor det skal legges til rette for å samskape med og involvere frivillige lag og organisasjoner og ideelle aktører i eldreomsorgen etter inspirasjon fra barnehagedriften i kommunen.

Følgende prinsipper skal legges til grunn for dette:

- 1) Det legges vekt på samskaping og innovasjon i prøveprosjektet

- 2) Ansattes lønns, pensjons- og arbeidsvilkår ligger fast og skal ikke forringes
- 3) Kommunen skal ha fullt innsyn i og kontroll over dimensjoneringen.

Trygghetsalarm

Rådmannen bes om å utrede og legge fram sak til politisk behandling om innføring av trygghetsalarm til alle som trenger det i Rana kommune. Det vises i denne sammenheng til hvordan dette er innført i blant annet Bodø kommune.

Eldres aktivitetsdag

Rådmannen bes å legge fram en sak om etablering av eldres aktivitetsdag. Hensikten er å stimulere til mer aktivitet for den eldre aldersgruppen, ved at relevante lag og foreninger kan samles og få vist fram bredden og tilbudet i Rana. Eldres aktivitetsdag kan løses i samarbeid mellom det frivillige, kommunen, næringsliv og andre aktører som teater, museum mm.

Aktivitetsdagen kan f.eks. være en messedag der eldre kan møte ulike kor, få kjennskap til kurstilbud, frivillige foreninger som trenger flere frivillige, treningstilbud, seniordans, bok- og skriveklubber, bridge, turforeninger, interesseforeninger, workshops for nye aktiviteter, foredrag på biblioteket med valgfrie emner fra kosthold til tanker og utfordringer, kinoforestillinger eventuelt gjensyn med ungdomstidas "blockbusters", "Lygarkveld" på teateret mm.

Stabil primærhelsetjeneste

Rådmannen bes om å utrede og legge fram for politisk behandling en plan for å sikre bedre rekruttering til fastlegeordningen. Alternative driftsformer må være en del av utredningen.

HOLF (Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier)

HOLF prosjektet videreføres som en engangsbevilgning i 2020. Rådmannen bes om å utrede hvordan tiltaket kan innarbeides i den ordinære driften i NAV fra 2021.

Pårørendekontakt i rus- og psykiatritjenesten:

Rådmannen bes om å utrede og legge fram sak til politisk behandling om innføring av pårørendekontakt vi rus- og psykiatritjenesten.

Fra leie til eie

Rådmannen bes om å framlegge en rullering av boligsosial handlingsplan med alternative ordninger for fra leie til eie. Det må også vurderes tettere samarbeid med Husbanken for å utvikle nye modeller for finansiering av dette tilbudet.

Nye boformer for eldre

Rådmannen bes om å utrede og legges fram sak til politisk behandling om ulike modeller for boformer for eldre.

Aktivitetstilbud for personer med funksjonsnedsettelse

Rådmannen bes utrede og legge fram sak for politisk behandling om aktivitetstilbud for personer med funksjonsnedsettelse i samarbeid med frivilligheten og privat sektor.

Boliger for personer med funksjonsnedsettelse

Rådmannen bes utrede og legge fram en sak til politisk behandling om økt utbygging av boliger for personer med funksjonsnedsettelse. Det må framlegges alternative modeller for finansiering av slike boliger. Fra leie til eie og modeller for samarbeid med private aktører gjennom ordningen med kommunal tilvisningsplikt.

Innvandreråd

Rådmannen bes legges fram en sak til politisk behandling om etablering av invanderråd.

Kvalitetsfokus i skolen

Rådmannen bes om å utrede og legge fram sak til politisk behandling om tiltak for tidlig innsats og kvalitetsfokus i grunnskolen. Ingen skal gå ut av grunnskolen i Rana uten å kunne lese, skrive og regne.

Skolemat

Rådmannen bes om å legge fram en sak om status og framdrift i skolematprosjektet. Skolematen i ungdomsskolen videreføres.

Barnehageopptak

Rådmannen bes om å legge fram en sak om status og framdrift i barnehageprosjektet. Rådmannen bes legge fram en sak som viser de økonomiske konsekvensene av løpende barnehageopptak.

Barnevern:

Rådmannen bes legge fram en sak om styrking av barnevernet. Rana skal være på nivå med KGR 13. Det skal framlegges halvårlig rapport om utvikling av tjenesten. Forebygging skal prioriteres og det skal ikke være fristbrudd.

Utbedring og opprustning av Storforshei ungdomsskole og Skonseng barneskole

Rådmannen bes om å utrede og framlegge sak om opprustning og utbedring av Skonseng og Storforshei skoler.

Johan Petter Røssvoll la frem fellesforslag for SP, R, FrP og V:

Alternativt budsjett 2020:

ENDRINGER i driftsbudsjettet

	2020	2021	2022	2023	Forklaring
Rus og psykiatri	3	3	3	3	Flere hender i tjenesten
Helse og omsorg - videreføre demenslag	2	2	2	2	
Helse og omsorg	2	2	2	2	Styrking eldreomsorg
Servicesenter Storforshei	0,06	0,06	0,06	0,06	Gjøres til en bedre samlingsplass for beboerne
Kvalitet i skolen, skolestruktur	2	2	10	12	Styrking lærere samt Ytteren U 2022, Gruben U 2023
Redusert foreldrebet. SFO	1	1	1	1	
Alternativ bruk Moheia	0	0	0	-2,5	Halvårsvirkning 2023, 5 millioner 2024 og utover

Redusert behov for skoleskyss	0	0	0	-1,15	Halvårsvirkning 2023, 2,27 millioner fra 2024 og utover
Økt bruk av SFO	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	Lavere pris + bedre kvalitet = flere brukere (17) og dermed økt inntjening
PPT	0,7	0,7	0,7	0,7	Fjerne ulovlige ventelister
RAVO	6	3	3	3	Sanering av underskudd, samt styrking
Ungdomskubbene	0,25	0,25	0,25	0,25	Gjenåpning Storforshei og Skonseng
Kulturelle tiltak	0,1	0,1	0,1	0,1	Tilskudd til kulturelle aktiviteter i Rana
Brøyting/vedlikehold private veier	0,2	0,2	0,2	0,2	Styrking av tilskuddsordningen
Drift gatelys	0,05	0,1	0,15	0,2	Drift gatelys. ref investeringsbudsjett
Vedlikehold gang og sykkelveier	1	1	1	1	
Støttetjenester	-0,5	-1,5	-2	-2	Digitalisering
Oppvarming Sagbakken	0,4	0,4	0,4	0,4	Fra 1. januar
Frivillighetssentralen	0,5	0,5	0,5	0,5	For mer hjelp til frivillige
Økt tilskudd Bua	0,1	0,1	0,1	0,1	
Matordning ungdomsskoler fjernes	-1	-2	-2	-2	
Endrede kapitalkostnader	-9,3	-2,9	12,7	16,5	Jfr. forslag investeringsbudsjett /NDR i øk.plan
Totalt:	8,06	9,53	32,64	34,85	

Dekkes inn ved reduksjon i NDR

NDR 2020

2,1 %

Rådmannens

2,5 %

NDR 2023

0,7 %

2,3 %

ENDRINGER i investeringsbudsjettet

Investering	Total Ramme	2020	2021	2022	2023	

Gruben 1-10, endres fra barneskole til 1-10	350	70	200	80		
Gruben B - rådmannens forslag	230	-160	-59			Fjernes fra investeringsbudsjettet
Ny barneskole Ytteren	180		40	110	30	Bygges samtidig som Båsmo B
Båsmo Barneskole forskyves ett år	205		50	120	35	Bygges samtidig som Ytteren B
Båsmo B - rådmannens forslag	205	-50	-120	-35		
Oppgradering ungdomsklubber	0,5	0,5				
Miljøgate L. Meyers Gt + Nordlandsv.	-4	-4				Fjernes fra investeringsbudsjettet
Talvikparken og restarbeider Moheiakvartalet - fjernes	-25,5	25,5				Fjernes fra investeringsbudsjettet
Nye gatelys	30	3	3	3	3	
Sum økning investeringer		-166	115	278	68	
Finansiering:		-133	91,6	222	54,4	
Momskompensasjon		-9,3	6,41	15,6	3,81	
Lån						

Fellesforslag fra SP, Rødt, FrP og V:

Verbalforslag:

1. Rådmannen bes om å fremme en sak for kommunestyret der ressursfordelingsmodellen vurderes som et egnet instrument for å ivareta forutsigbarhet for en god driftsmodell for skolene.
2. Rådmannen bes om å legge frem en plan for oppgradering av Skonseng barneskole, inkludert uteområde. Det skal også legges frem plan for nybygg/oppgradering Storforshei skole.
3. Kommunestyret ber rådmannen utrede det totale vedlikeholdsbehovet ved Moheia bad, herunder også krav til minimumsdybde for barn.
4. Rådmannen bes utrede kommunalt lånegarantifond som støtteordning for investeringer i frivillige lag og foreninger som forskuttering av tippemidler. I utredningen skal økonomiske fordeler og ulemper for kommunen, lag og foreninger belyses.
5. Båsmo barneskole har behov for mer areal. Alteren blir muligens en Montessori-skole. Kommunestyret ber rådmannen avvente riving av Båsmo ungdomsskole.
6. Kommunestyret ber rådmannen utrede felles anbud for Ytteren barneskole og Båsmo barneskole.

7. Mange lærere, foreldre og elever har vist til ulike utfordringer med iPad i skolen. Kritikken er mye skjermtid og mindre effektiv innlæring av de yngste elevene, samt et lite egnet redskap for de eldste elevene. Parallelt med evaluering av iPad på alle trinn, bes rådmannen utrede kostnaden på alternative tekniske og digitale løsninger for de ulike alderstrinnene.
8. Kommunestyret ber rådmannen legge fram en rekrutteringsplan for lærere.
9. Økonomiplanen viser en økning i sykefravær i de store sektorene. I kommuner der grunnbemanningen har vært høyere, har det hatt en positiv effekt på sykefravær og trivsel. Kommunestyret ber rådmannen starte et prøveprosjekt med økt grunnbemanning i helse og omsorgssektoren.
10. Underernæring er en av de største utfordringene i eldreomsorgen. Staten finansierer 60% av kostnadene ved å innføre kjøkken på sykehjem. Kommunestyret ber rådmannen utrede etablering av kjøkken på sykehjemmene i kommunen.
11. Kommunestyret ber rådmannen om å gjennomføre en evaluering av opptrappingsplanen i rustjenesten i Rana kommune.

Votering:

Fellesforslaget fra AP, SV, H og MDG ble satt opp mot fellesforslaget fra SP, FrP, V og R. Fellesforslaget fra AP, SV, H og MDG ble vedtatt med 7 (AP, H, SV og MDG) mot 6 (SP, FrP, V og R) stemmer.

Saksprotokoll - Eldrerådet - 28.11.2019 - sak 12/19

Vedtak:

Uttalelse fra eldrerådet i Rana kommune. Budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023

Eldrerådet har etter evne prøvd å sette seg inn i formannskapetets innstilling til budsjettvedtak av 19. november d.å. samt opposisjonens samme.

Rådet mener å se at posisjonen, Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet de Grønne, i sin innstilling til kommunestyret ikke har funnet rom for rådets henstilling om at det innenfor en ansvarlig ramme omfordeles midler slik at en unngår at antatt redusert tjenestetilbud innen helse- og omsorgssektoren.

En slik reduksjon vil måtte gå ut over også tjenestetilbudet til de eldre i kommunen. Rådet mener at kommunen, samtidig som den gjennomfører de nødvendige innstillinger i sektoren, må evne å opprettholde et tjenestetilbud som anses å ligge på et minimumsnivå. Som tidligere tilrådet mener eldrerådet at sektoren må tilføres nye 8 millioner kroner i 2020, innenfor ramma, slik at tjenestetilbudet kan opprettholdes. Og at rammenedtrekkene videre i økonomiplanen vurderes. På den positive siden registrerer rådet en rekke verbalforslag, spesielt nr. 20 t.o.m. 27, og nr. 31, som synes å vise en tydelig vilje til å vurdere og kunne iverksette en rekke tiltak som spesielt vil komme de eldre i kommunen til gode. Særlig vil vi peke på tiltak 22 vedrørende nytt sykehjem, hvor en tar sikte på å starte byggingen senest 2023, noe som vel ligger i forkant av forslaget i rådmannens økonomiplan for perioden. Rådet mener videre at det er positivt at nivået på netto driftsresultat opprettholdes gjennom perioden, slik at evnen til å investere i, og drifte nye nødvendige tiltak, også innen eldresektoren, opprettholdes.

Rådet mener videre å se at opposisjonen, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre, i budsjett for 2020, synes å ville øke ramma for tiltak knyttet til Eldres leve- og livsvilkår med omlag 8 millioner kroner, og at dette nivået opprettholdes gjennom økonomiplanperioden. Dette er i seg selv gledelig. Imidlertid fører helheten i opposisjonens budsjettopplegg til at netto driftsresultat i løpet av økonomiplanperioden faller fra et ønsket nivå på omlag 2,5% til 0,7%. Dette vil svekke kommunens evne til å investere i og drifte nødvendige tiltak knyttet til den sterke økningen i den eldre befolkningen årene som kommer. Da eksemplifisert gjennom behovet for å bygge og drifte to nye sykehjem frem t.o.m. 2030

Med dette som bakgrunn mener eldrerådet å se, at tross elementer i begge de budsjettforslag som legges frem for behandling i kommunestyret, så evner hverken posisjonen eller opposisjonen å prioritere innenfor en forsvarlig ramme slik at en forverring av tjenestetilbudet innen helse- og omsorgssektoren kan unngås.

Eldrerådet ber om at kommunestyrets medlemmer tar med seg denne utfordringen inn i det avsluttende arbeidet med kommunebudsjett 2020 og økonomiplan 2021 - 2023

Behandling:

Dag Østerdal (UTDFORB) la fram et forslag til uttalelse fra eldrerådet:

Uttalelse fra Rana Eldreråd fra møtet 28.11.19 til Budsjett 2020- økonomiplan 2020-2023:

- Uttalelsen oversendes ordfører, varaordfører og gruppeledere i kommunestyret og formannskapet.

Uttalelse fra eldrerådet i Rana kommune. Budsjett 2020 og økonomiplan 2020 – 2023

Eldrerådet har etter evne prøvd å sette seg inn i formannskapets innstilling til budsjettvedtak av 19. november d.å. samt opposisjonens samme.

Rådet mener å se at posisjonen, Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet de Grønne, i sin innstilling til kommunestyret ikke har funnet rom for rådets henstilling om at det innenfor en ansvarlig ramme omfordeles midler slik at en unngår at antatt redusert tjenestetilbud innen helse- og omsorgssektoren.

En slik reduksjon vil måtte gå ut over også tjenestetilbudet til de eldre i kommunen. Rådet

mener at kommunen, samtidig som den gjennomfører de nødvendige innstillinger i sektoren, må evne å opprettholde et tjenestetilbud som anses å ligge på et minimumsnivå. Som tidligere tilrådet mener eldrerådet at sektoren må tilføres nye 8 millioner kroner i 2020, innenfor ramma, slik at tjenestetilbudet kan opprettholdes. Og at rammenedtrekkene videre i økonomiplanen vurderes. På den positive siden registrerer rådet en rekke verbalforslag, spesielt nr. 20 t.o.m. 27, og nr. 31, som synes å vise en tydelig vilje til å vurdere og kunne iverksette en rekke tiltak som spesielt vil komme de eldre i kommunen til gode. Særlig vil vi peke på tiltak 22 vedrørende nytt sykehjem, hvor en tar sikte på å starte byggingen senest 2023, noe som vel ligger i forkant av forslaget i rådmannens økonomiplan for perioden. Rådet mener videre at det er positivt at nivået på netto driftsresultat opprettholdes gjennom perioden, slik at evnen til å investere i, og drifte nye nødvendige tiltak, også innen eldresektoren, opprettholdes.

Rådet mener videre å se at opposisjonen, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre, i budsjett for 2020, synes å ville øke ramma for tiltak knyttet til eldres leve- og livsvilkår med omlag 8 millioner kroner, og at dette nivået opprettholdes gjennom økonomiplanperioden. Dette er i seg selv gledelig. Imidlertid fører helheten i opposisjonens budsjettopplegg til at netto driftsresultat i løpet av økonomiplanperioden faller fra et ønsket nivå på omlag 2,5% til 0,7%. Dette vil svekke kommunens evne til å investere i og drifte nødvendige tiltak knyttet til den sterke økningen i den eldre befolkningen årene som kommer. Da eksemplifisert gjennom behovet for å bygge og drifte to nye sykehjem frem t.o.m. 2030

Med dette som bakgrunn mener eldrerådet å se, at tross elementer i begge de budsjettforslag som legges frem for behandling i kommunestyret, så evner hverken posisjonen eller opposisjonen å prioritere innenfor en forsvarlig ramme slik at en forverring av tjenestetilbudet innen helse- og omsorgssektoren kan unngås.

Eldrerådet ber om at kommunestyrets medlemmer tar med seg denne utfordringen inn i det avsluttende arbeidet med kommunebudsjett 2020 og økonomiplan 2021 - 2023

Votering: Enstemmig vedtatt (7-0)

PS 13/19 Nordland fylkeskommune - endring i buss- og båtruter

Rådmannens innstilling

Rana kommune ber Nordland fylkeskommune om en ny vurdering av tilbudsendringer på linje 100 Mo-Nesna/Tonnes, spesielt avganger som korresponderer med togavganger.

Saksprotokoll - Formannskapet - 19.11.2019 - sak 93/19

Vedtak:

Rana kommune har følgende innspill knyttet til ny vurdering av tilbudsendringer i buss og båtruter:

Line 1; Dette kan kuttes etter klokken 22:00 på ukedagene, samt kl. 20:00. Ingen av avgangene på morgenen må tas bort.

Linje 2; Korresponderer med linje 1. Tilbudet må beholdes likt med forslagene til linje 1. Ingen av avgangen på morgenen må tas bort.

Linje 300; Storforshei avg. 16:10; denne er foreslått lagt ned på skolefrie dager. Dette kan aksepteres da belegget er veldig lavt.

Line 100 – Utskarpen, Nesna, Tonnes og Stokkvågen; Ingen av avgangene bør legges ned. Det er viktig å opprettholde tilbud til de som bor i distriktet og bruker bussen til pendling, og korresponderer med togavgangen, samt at rutene har godt belegg.

Line 200 – Hemnesberget og Mosjøen. Bør beholdes slik det er i dag. Det er allerede kuttet en tur tidligere i år. Dette tilbudet er viktig for pendling, samt at ruten benyttes av pasienter som reiser til behandling på sykehus.

Statistikken som er lagt til grunn hos Nordland Fylkeskommune er fra 01.08.18-31.12.18. Statistikken har telling 4 måneder etter oppstart av nytt tilbud og nytt rutenett i Rana. Dette gir et begrenset grunnlag for vurderinger av endringer.

Det er viktig å opprettholde et godt rutetilbud for at folk skal kunne reise miljøvennlig. Dersom kollektivtilbudet trappes ned, går vi baklengs inn i framtiden.

Behandling:

Geir Waage (AP) la frem forslag:

Rana kommune har følgende innspill knyttet til ny vurdering av tilbudsendringer i buss og båtruter:

Line 1; Dette kan kuttes etter klokken 22:00 på ukedagene, samt kl. 20:00. Ingen av avgangene på morgenen må tas bort.

Linje 2; Korresponderer med linje 1. Tilbudet må beholdes likt med forslagene til linje 1. Ingen av avgangen på morgenen må tas bort.

Linje 300; Storforshei avg. 16:10; denne er foreslått lagt ned på skolefrie dager. Dette kan aksepteres da belegget er veldig lavt.

Line 100 – Utskarpen, Nesna, Tonnes og Stokkvågen; Ingen av avgangene bør legges ned. Det er viktig å opprettholde tilbud til de som bor i distriktet og bruker bussen til pendling, og korresponderer med togavgangen, samt at rutene har godt belegg.

Line 200 – Hemnesberget og Mosjøen. Bør beholdes slik det er i dag. Det er allerede kuttet en tur tidligere i år. Dette tilbudet er viktig for pendling, samt at ruten benyttes av pasienter som reiser til behandling på sykehus.

Statistikken som er lagt til grunn hos Nordland Fylkeskommune er fra 01.08.18-31.12.18. Statistikken har telling 4 måneder etter oppstart av nytt tilbud og nytt rutenett i Rana. Dette gir et begrenset grunnlag for vurderinger av endringer.

Det er viktig å opprettholde et godt rutetilbud for at folk skal kunne reise miljøvennlig. Dersom kollektivtilbudet trappes ned, går vi baklengs inn i framtiden.

Votering:

Forslaget fremmet av Geir Waage (AP) ble satt opp mot rådmannens innstillingen. Forslaget fra Geir Waage ble enstemmig vedtatt (13-0).

Saksprotokoll - Eldrerådet - 28.11.2019 - sak 13/19

Vedtak:

Eldrerådets leder gis fullmakt til å avgi uttalelse på vegne av rådet.

Behandling:

Forslag fra Dag Østerdal:

Eldrerådets leder gis fullmakt til å avgi uttalelse på vegne av rådet.

Votering: Enstemmig vedtatt (7-0)